

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 5. tripartita. De Evangelio Dominicæ III. post Epiphaniam. Cùm descendisset Iesus de monte ecce prosus veniens adorabat eum, dicens: Domine, si vis potes me mundare. Prima pars declarat ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

illa adventare hydrias sex impleri aqua per ministros, ut tanto notius foret miraculum & certius, cuius hi qui aquam hauserant testes forent oculati, dum vinum cernunt & gustant praesentius quam natura produxerit. Cujus etiam miraculi teste voluit habere Archithelium, sive convivij praefectum, ad quem jubet perferri vinum, ut gustet, & judicium ferat. Sic hora à Deo praordinata, gratiam sponsum exhibet, gloriamque suam manifestat omnibus convivis, & maximè discipulis: qui exinde firmius in eum crediderunt, firmiusq; ei adhaeserunt; dum potestatis suae rudimenta ab aqua suscipi cum cernunt adeo admirabili signo, quod primum inter omnia ejus signa fuit. Expectavit exinde maximo cum desiderio alteram illam horam à Patre decretam, qua sublimiorem gratiam & potestatis suae complementum, postremumq; signum erat exhibiturus coram omnibus discipulis in convivio postremo. Quando scilicet vinum & aquam, à quibus miracula inchoarat, in suum corpus & sanguinem longe admirabilius erat transmutaturus, & eandem potestatem in signum extremi amoris discipulis suis, ac eorum successoribus in finem usq; fecit communicaturus. Unde S. Cyrillus *Jerusol. catech. 4* sic de utraq; conversione ait, postremam conferens cum prima, & fidem utriusq; adituens: *Quia aquam aliquando mutavit in vinum, quod est sanguinis propinquum, in Cana Galilee sola voluntate non erit si dignus eius credamus, quod vinum in sanguinem transmutaret? Si invocatus ad corpore suscipias, stupendum miraculum operatus est non multo magis corpus ejus sanguinem suum, sicut ipse dixit esse confitebimur?*

Expectabat & Christus toto cordis anheliu horam illam, qua ipse borris Cypri ad torcular erat portandus, ut vinum illud pretiosius exprimeretur, de quo Propheta praedixerat: *Lavabis in vino stolam suam, & in sanguine urvae pallium suum.* Hoc in cruce fieri debebat, ubi lavit humanitatem suam tanquam stolam & Ecclesiam suam tanquam pallium, in sanguine urvae mystica, in pretioso suo cruce. De qua hora dixerat manifestans desiderium suum: *Luc. 12.* *Baptismo habeo baptizari, & quomodo oportet deus perficiatur in me.* Deniq; expectabat desideratissime illam horam, qua vinum spiritus S. & perfectissimi amoris multum cordibus discipulorum erat infusus, tota aqua conversationis terrena & carnalis transmutata in caelestem liquorem gratiae & caritatis ferventissima, de vasis in vasa ebullientis, de cordibus Apostolorum in corda fidelium.

Gen. 49.
Luc. 12.

O Domine Jesu, coram te inopiam, & indigentiam nostram agnoscimus. Deficit nobis vinum, vinum gratiae & pietatis, vini perfecti amoris, & ideo confusione plenus sumus coram te, coram discipulis tuis, coram ministris & Angelis tuis. Aqua sola in hydria cordis nostri reperitur, aqua falsa & amara, aqua putrida, de cisternis dissipatis, de flagno concupiscentiae limquo hausta, qua animam

situm non extinguit, sed alterationem continuum parit. Hora tua est, Domine, tempus tuum, tempus dignationis tuae & beneficentiae; ostende pietatem tuam, & benignitatem, aquam vacuam, vel in vinum convertite ostende in nobis gratiam, ostende gloriam tuam, vero pietatis & amoris multo, caelestiq; liquore corda nostra adimplendo. Hoc à te precatur pro nobis MARIA, Mater tua, Mediatrix nostra, nostrae compatiens paupertati & miseriae. Hoc rogant discipuli tui & Apostoli, vini illius necessitatem & suavitatem scientes. Hoc expectant Angeli ministri tui, ferventissime optantes ut caelestis vini hic à te reddamur particeps, & postmodum illius plenitudine in aeternitatis epulo jugiter cum ipsis perfruamur.

DOMINICA III. POST EPIPH.

Domine si vis potes me mundare, Matt. 3.

Lepra frequens fuit inter Judaeos, vel ex vitio Pars I. Quodam natura, vel immissa à Deo nonnunquam in punitionem culpae. *Primo* ex vitio naturae profertur, quia sicut in generali diversa climata & fita & regiones diversis qualitatibus, complexionibus, morbis sunt obnoxia, sic in particulari Judaea videtur habuisse dispositiones ad hunc morbum. *Cur* mul- *ti Leprosi in Israel* sub *Eliseo Propheta*, & non *est mundatus nisi Naaman Syrus*. Quapropter Historici tradunt hanc fuisse causam cur tempore belli sacri tot Germani, Galli, Belgae ex Judaea in patriam solium revertentes, lepram secum retulerint; ita ut oportuerit erigi varias domus leproforias modo adhuc extantes, sed sine leprosis, quia aer patrius non ita dispositus fuit ad ingenerandam, vel fovendam lepram in Belgio, aut Gallia sicut in Judaea.

Secundo etiam crebro immissa fuit lepra in punitionem peccati, ita ut non tam foret morbus naturalis, quam plaga divina. *Observa diligenter, ne incurras plagam lepra, sed facis quaecumq; docuerit te Sacerdotes Levites generis juxta id quod praecepi est.* Ex quo collige inobedientiam erga Sacerdotes solitam puniri lepra; sicut & gravia peccata simili poena multata legimus. Multa ea de re in veteri testamento sunt exempla.

1. *Maria* soror *Mosis* murmurans contra *Mosen* lepra percussit, à qua nonnulli ejus precibus liberatur. *Ex Maria* terribima lepra docetur, quam *despectabile* vitium sit obrectatio. *Corpus* quod lepra infectum cornebatur, velut speculum animae fuit, quae non perspiciebatur, cujus indicabat maculam. *Ex illa* carnis corruptione patuit quomodo *destructoris* corrumpatur animus, inquit S. Ephrem agens de morbo linguae.
2. *Ozias Rex* usurpans sacerdotium, dum vult adolere incensum, lepra percussit. *Itaque Ozias, 2. Par. 26*

tenens

tenens in manu thuribulum, ut adoleret in censum. *innadatur Sacerdos eius, flammique oris est lepra in fronte eius coram sacerdotibus in domo Domini super altare thymiamatis. Et fissinad. Sacerdos expulsi-
vit eum, sicut leprosus usque ad diem mortis sue, & habitavit in domo separata plene lepra. Ita ibi.*

4. Reg. 5.

Lepra Naaman adhaerebit tibi, & semini tuo usque in septimum.

2. Reg. 3.

4. David impetratur lepra loab, & semini eius, qui infidiose occiderat Abner. *Ventus super caput loab, & super omnem domum Patris eius sanguis Abner, & non deficiat de domo loab fluxum seminis sustinens, & leprosus, & tenens fulum, & cadens gladio, & indigetis pace. Ubi pro tenens fulum, quod nobis significaret idem quod egemus, vili ac muliebri officio vitam sustentans, alii legunt ex Hebraeo, tenens scipionem, ob corporis scilicet infirmitatem, vel quasi caecus percontans scipione viam.*

Sicut porro olim tempore Prophetarum multi fuerunt leprosi, sic & tempore Christi non defuerunt. Unde remittens discipulos Joannis inter cetera eis dicit: *Remittite Joanni, Leprosi mandantur. Hoc nempe officium fuit Messie, lepram que precipuum inter corporeas infirmitates locum tenet, sanare, & sub simbolo illius spiritualis anime lepram fugare. Sic occurrit ei decem leprosi clamantes: Jesu Praceptor miserere nobis, quos remittit ad Sacerdotes, & dum irent mundati sunt. Et hodiernum Evangelium facit mentionem leprosi specialiter curati a Domino ob magnam fidem & pietatem. Sic habet textus.*

Luc. 17.

Christus cur in monte decans.

Cum de Jansen distet de monte, ecce leprosus veniens, & cetera. In inferiorem montis partem ascendit, quasi in fugosum, ut facilius videretur & audiretur a circumstantibus, proximè autem ciangebant eum discipuli, & ad radices montis multitudo consistebat. Ibi Beati udines docuit, & alia multa, & partem eorum videtur repernisse in loco campetri post descensum, ut significare videtur S. Lucas. Hunc vero montem fuisse Thabor pntat S. Hieronym. & Bonaventura, & alii. Adricomius autem & Bozchardus dicunt alium fuisse montem tribus milliaribus a Capharnaum distantem, in quo solius sit Christus & orare & predicare, dicuntque adhuc ostendi lapidem in quo Christus sedit docens. Sic scilicet confueverat in montibus predicare, orare, mysteriaq; alia peragere, ut sublimitatem doctrinae, orationis, mysteriorum suorum insinuaret. Ob quam etiam caulis olim montes variis mysteriis honorat, jubens immolari Isaac in monte, dans Moysi legem in monte, Eliam specialiter alloquens in mote, &c. Descendens itaque de monte, voluit doctrinam quam traderat, miraculo evidenti confirmare, nam & propterea ei miraculorum data est potestas, ut illa servirent tamquam sigilla doctrinae a Patre acceptae: sicque non solum verbo, sed & opere plebem docens, eam ad fidem attraheret. Neque

enim minus docent opera Christi, quam sermo: inquam habent opera eius, & factum omne Verbi verbum est. Propterea oportune ei occurrit Leprosus insignis, sive ut exprimit S. Lucas: *Ecce vir pius leprosus* ubi etiam emphasim habet illa vox, *Ecce* Luc. 7.

sicut cum de Magdalen dicitur: *Ecce mulier in civitate peccatrix*, aut de Magis: *Ecce Magus ab Oriente venit*. Occurrit autem et in civitate, ut indicat S. Lucas, licet enim leprosi non possent inhabitare civitates, poterant tamen pertransire vias publicas, vel ut aliqui volunt, occurrit in agro suburbano civitatis juxta Capharnaum. Quia mos etiam loquendi pariter, ut dicitur factam in civitate, quod juxta illam factum est. Sic secundum lectionem Hebraeam dicitur *iosue* luctatus cum Angelo in Jericho, secundum nostram lectionem dicitur in agro Jericho, ut observant quidam Interpretes. Sed ubicumque occurrit hic Leprosus, magna selegit reverentia & pietate, magnaque fide. Vis videte pietatem cum reverentia conjunctam? Audi S. Matthaeum: *Ecce Leprosus veniens adorabat eum.* Audi & S. Marcum: *Deprecabatur eum genu flexo.* Audi denique S. Lucam, *Procidit in faciem suam.*

Sic nimirum non solum exhibet Christo cultum, sed etiam externum, in genua & faciem humiliter prostratus. Unde hic consideratione & rememoratione dignum est id, quod signanter notant SS. Evangelistae quocumque ad Christum accedentes beneficii aliquid postcundo, vel iam acceptum confitebantur, id fecisse adorando, & ad pedes eius cadendo. 1. Dum S. Matthaeus mentionem facit Principis pro filia sua defuncta Christum interpellantis, dicit: *Accedens adorabat eum* S. Marcus de eodem dicit: *Procidit ad pedes eius, & deprecabatur eum multum.*

2. Mulier Chanaanæ veniens ad Christum adoravit eum dicens: *Domine adiuva me.* Sic S. Marcus dicit de muliere Syrophenicæ, cuius filia habebat spiritum immundum. *Intervis & procidit ad pedes Christi.*

3. Mulier fluxum sanguinis patiens postquam sanitatem percepit, *cecidi ante pedes Christi*, confessa acceptum beneficium. Quod idem & de Maria pro Lazaro defuncto rogante dicitur.

4. De leproso Samaritano a Christo sanato dicit S. Lucas: *Cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens.*

Quod ille fecit precepta iam sanitate, nosse leprosus fecit dum precaretur sanitatem. Quod si in toties contigit Christo adhuc in carne mortali agentis, ut adoraretur deo humili prostratione, quanto magis id nobis faciendum est, dum obsecrantes accedimus ad eum jam glorificatum? Quicquid ergo obgannat haeretici, adoratus est Christus, sive in caelo, sive in sacramento, non solum interius animo & mente, sed etiam exterius prostrato corpore, quia non solum animi & mentis sed etiam totius auctor est corporis. Quapropter per externum cultum internum declaramus, totos secundum

iosue 1.

Tosiazus & alii.

Pietas selegit reverentia & pietate, magnaque fide. Vis videte pietatem cum reverentia conjunctam? Audi S. Matthaeum: Ecce Leprosus veniens adorabat eum.

Audi & S. Marcum: Deprecabatur eum genu flexo.

Audi denique S. Lucam, Procidit in faciem suam.

Sic nimirum non solum exhibet Christo cultum, sed etiam externum, in genua & faciem humiliter prostratus.

Unde hic consideratione & rememoratione dignum est id, quod signanter notant SS. Evangelistae quocumque ad Christum accedentes beneficii aliquid postcundo, vel iam acceptum confitebantur, id fecisse adorando, & ad pedes eius cadendo.

Dum S. Matthaeus mentionem facit Principis pro filia sua defuncta Christum interpellantis, dicit: Accedens adorabat eum

S. Marcus de eodem dicit: Procidit ad pedes eius, & deprecabatur eum multum.

Mulier Chanaanæ veniens ad Christum adoravit eum dicens: Domine adiuva me.

Sic S. Marcus dicit de muliere Syrophenicæ, cuius filia habebat spiritum immundum. Intervis & procidit ad pedes Christi.

Mulier fluxum sanguinis patiens postquam sanitatem percepit, cecidi ante pedes Christi, confessa acceptum beneficium.

Quod idem & de Maria pro Lazaro defuncto rogante dicitur.

De leproso Samaritano a Christo sanato dicit S. Lucas: Cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens.

Quod ille fecit precepta iam sanitate, nosse leprosus fecit dum precaretur sanitatem.

Quod si in toties contigit Christo adhuc in carne mortali agentis, ut adoraretur deo humili prostratione, quanto magis id nobis faciendum est, dum obsecrantes accedimus ad eum jam glorificatum?

Quicquid ergo obgannat haeretici, adoratus est Christus, sive in caelo, sive in sacramento, non solum interius animo & mente, sed etiam exterius prostrato corpore, quia non solum animi & mentis sed etiam totius auctor est corporis.

Quapropter per externum cultum internum declaramus, totos secundum

Orandi-
culet in-
terno &
externo.

dum animam & corpus nos Deo sustentantes & offerentes. Itaque dum lacrymas fundimus, interiori dolore testamur: dum in terra jacemus humilitatem profitemur: dum manus complicamus & genua flectimus, eos nos agnoscamus, dum pedes tundimus, fateamur à corde nostro pro dire originem mali omnis. Similibus externis lignis corporis, veri fideles internam spiritus dispositionem vel significat, vel quoad infest, excitant. Hoc nos Sancti docuerunt, docuit & Christus in horto oras prostratus. *Si prostratus in terra orat medicus, quare non inclinatur agrosus?* inquit S. Celsarius Arelaten- sis hom. 29. Christum imitari nos docet Apostolus: *Eph. 3.* Flecto genua ad Patrem à quo omni paternitas in celo & terra nominatur, etc. Docuerat id ipsum *Rjal. 9. 4.* prius Propheta & Rex David: *Penite adoramus & 3. Reg. 18.* prociadamus ante Deum, plerumque coram Deo: fecit & ipse id eum oraret pro parvulo suo ex Ber- sabee nato, *jacens super terram.* Docuerat idem & Elias suo exemplo qui orans posuit faciem inter genua sua. Primo procubuit in genua; deinde demisit caput suum ulque in terram, in signum humillimæ & ferventissimæ orationis. Exemplo igitur horum omnium humilimus nos in oratione: exemplo leprosi ac eorum qui à Christo beneficia postulabant, prociadamus ad pedes Jesu, non poterit nos repellere, ac petita denegare.

4. Reg. 4. Cum Dionysius Tyrannus ab Aristippo Philosopho interpellatus preces pro amico non admitteret, Aristippus prostratus amplecti cepit pedes Regis, sicq; impetravit quod postulabat. Interim dum quidam reprehenderet Aristippum quasi abjectus hoc foret Philosopho, respondit: *Non ego sed Dionysius in culpa est, quia habet aures in pedibus.* Non judicemus indignum nos ad pedes Christi sup- premit egis abjicere, qui sumus pulvis & cinis, quia coram illo rei sumus. Habet & ipse aures in pedibus ut supplices exaudiat. Et certe omnium gentium observatione pedibus & genibus quædam inest religio: hæc supplices attingunt, ad hæc manus tendunt; hæc ut aras adorant, pedes & genua in potentibus misericordiam consecrata agnoscunt. Ideo & Sanamitis illa pro filio mortuo Elifæum deprecatur, pedes Prophetæ vult tangere; nec ab illis vult separari donec petitioni acquiescat.

Fides Le- profi. Domine si vis potes me mundare. Porro sicut leprosus in hac prostratione magnam ostendit pietatem & reverentiam; sic & in verbis suis magnam omnino ostendit fidem: *Domine si vis potes me mundare.* Majestatem enim confitetur: dum Dominum vocat potestatem etiam eximiam agnoscit, dicit, *Si vis potes.* Unde & hinc colligitur, quod non tantum ut hominem Christum adoravit, sed etiam ut Deum. Hoc verba ejus indicant, dum in ejus & voluntate ita sanitatem esse agnoscit, ut neminem necesse habeat interpellare, cum sola voluntate possit imperare. q. d. *In tua ditione Domine omnia sunt posita nec est qui tua possit resistere voluntati.* Medicus non potest semper agrum restituere, tu cælestis &

supremus Medicus potes, cum volueris. Non etiam dicit, si oraveris potes, si tetigeris aut manum impoveris, si verbo imperaveris. Sic nec quippiam horum necesse esse, sed solum dicit: *Si vis, à sola id sciens pendere ejus omnipotente voluntate.* Solutus Dei est posse quicquid vult. *Si Elias mortuum suscitavit, ipse rogavit. Si Elias leprosum mundavit, vultu figuræ a miseris, non auctoritate præcepti, inquit S. Ambrosius, ostendens differentiam inter Christum & Prophetas in operandis miraculis: quæ etiam agnovisse videtur hic leprosus: Domine si vis potes me mundare.* Quali dicit, interprete Origene, *Domine, qui digne adorari, qui merito coleri, ego Dominum adoro, ideoque te Dominum dico, per te enim omnia facta sunt.* Tu ergo Domine si vis potes, voluntas enim tua opus est. Voluisti ut hæc immundissima lepra super me venires; sive propter meam peccata, ut corruptas penitentiam agerem; sive propter tuam providentiam, ut mirabiliter me mundans portares, dimittens culpas meas mundares; sive propter providentiam tuam, me emundares ut glorificeris. Voluntas tua opus est, quia & opera tua voluntati obediunt. Si vis, potes.

Sed cur de voluntate dubitat? An de divina diffidit pietate? An non agnoscit quod non alioquin summa tur cui proprium est misereri, & parcere? Equidem Addit tamen: *Si vis?*

Primo, quia veretur ne divina ipse sit indignus misericordia, & ideo totum negotium sanitaris ejus sanctissimæ committit dispositioni & voluntati. Scit in se nulla esse merita, multa agnoscit demerita; & ideo non audeat Dominum absolute pro sanitate rogare. Unde S. Amb. *De voluntate Domini non quasi pietatis incredulus dubitavit, sed quasi iniquitatis sue convictus non presumpsit.* Religionis autem Christi plena confessio est quæ in voluntate Domini tribus potestatem. *Si vis potes me mundare, immundus sum me ipsum mundare nescio.* Non absumit Magdalena & Martha ægrotante Lazaro, mittunt ad Christum, & dicunt: *Ece quem amas infirmatur.* Non rogant ut sanet, sed ægrum demonstrant, ut quod voluerit, præstet. Sic tres pueri Dan. 3. dicunt Regi: *Deus noster quem colimus, o Rex potest nos eripere de camino ignis ardentis. Quod si noluerit, non veris quod statum tuam non adoramus.* Conformant se divine voluntati, sive eripere voluerit ab igne, sive non; interim certo fateatur ipsum sola id posse voluntate.

Secundo docetur, hic quomodo orare debeamus apud Dominum, cum temporalia beneficia postulamus. Cum enim certo non sciamus hæc nobis expedire, sub conditione petenda sunt. Unde aeger, licet gravissime afflictus sit, non dicit: *Sanitatem mihi Domine restitue;* sed exemplo Leprosi dicit: *Domine si vis, potes me sanare.* Si vis, id mihi bonum esse scies; si non vis, & id mihi etiam bonum erit, quia nihil vis nisi providentia tua ordina-

Orig. in

Leprosi summa no.

Amb. l. 5. in Lu. cam.

Dan. 3.

Bona se tempora sub conditione petenda.

mando in bonum. Sic quidam Anachoreta, de quo in vitis Patrum, in acerrima & prolixissima ægritudine nunquam ausus fuit à Deo postulare sanitatem, vel aliquod levamen ægritudinis, sed his solum orare solitus erat verbis ? Misere mei Deus, sicut vis, sicut scis. Nesciebat ipse quid sibi expedit, Deum scire noverat. atque etiam velle; ideoque ejus voluntati & scientiæ omnia committebat.

Refertur & ibidem de quodam sancto Patre, qui sexaginta annis leprosus in eremo egerat, Deo ei necessaria miraculosè providente, nec tamen sanitatem restitute, quia saluti ejus non expediebat. Quodam autem die cum quis eum visitans, pecuniam offerret, quæ le sustentaret, indignabundè rejecit eam, & dixit: Tu post sexaginta annos venis auferre nutritorem meum ? Ecce tanto tempore in infirmitate mea nihil indigui, Deo tribuente, & patiente me.

Habes & de alio leproso, cujus cum carnes plene tabe defluerent acerrimis cum dolouribus, nihilominus in spiritu exultabat, nec sanitatem postulabat: cujus rei cum rationem quidam ab eo expoleret, responsum illud accepit: Inter Dominum & me non mediatur nisi parvis de lusa, hoc est certis membris, quæ confusa sũt, & interstitio dissipata, ad ipsum me gerunt verum conscientia tollit scio Videns ergo quæritatè dissolvi hunc parietem, præ lætitia cano, ad Deum sine impedimento brevi perventurus.

Atque temporalia beneficia à Deo quandoque petenda non sunt, si non expediant; quandoque petenda sub conditione, sub beneplacito voluntatis ejus, si expedire nobis sciat Deus, Spiritualia bona, in quibus salus nostra consistit, non petimus sub conditione, quia semper expediunt: & si illa velimus, etiam volentibus nobis illa Deus impertiri. Imò conquæritur quod ea nolumus, sed quodammodo contemnimus, nec ex animo petamus, aut ad ea ut oportet, non adspicimus. Utique, vult omnes ha-

2. Tim. 2. *mines salvos fieri, ut dicit Apostolus, si nimirum & ipsi velint, sic enim id interpretatur S. Ambrosius, dicens: Si is qui est omnipotens dicitur velle omnes homines salvos fieri, cur non impleretur voluntas ejus? Respondet. In hac locutione conditio latet, vult enim omnes salvos fieri, sed si accedant ad eum: Non enim vult ut nolentes salventur, sed vult illos salvari, si & ipsi velint. Sic & S. Thomas Aquinas cum à sorore interrogaretur: Quomodo, o frater, potero æternam salutem assequi respondit: Poteris id volendo. Insinuabat hoc brevi responso, in hominis voluntate rem esse positam, nec Dei voluntatem abesse, si hominis serietà adit voluntas.*

PARS II. **C**Ed quàm sit etiam beneficium in donis temporalibus, si expediant, si etiam ut docet, ea petamus, ostendit hoc efficaciter suo responso, Volo Mundare, ostendit hoc efficaciter suo responso, Volo Mundare. Cur Christus sanet exi dare dixerat Leprosus, Si vis, Respondet. Volo. Dixerat, Potes me mundare? Respondet. Mundare. Dum ad manũ dicit, Volo, indicium est ignora: antea leproso dicitur. Rationali. Evang. k k

vinæ voluntatis. Dum dicit, Mundare, præceptum est agnita ab eo potestatis. At verò quandoquidem sola voluntate agnoscitur posse curare, quare voluit tangere! Hujuscè rei varia apud Sanctos Patres rationes indicantur, aliquot breviter hic percurremus.

Prima ratio est, quia sic voluit docere omnem nostram salutem ab assumpta sua humanitate & carne vivificata procedere. Hæc est enim instrumentum divinitati conjunctum, per quod operari voluit opera omnia magnifica, quæ hominum salutem concernebant: Ideo omnis turba quærebat eum tangere, quia virtus de illo exibat & sanabat omnes, Luc. 6. Et Quotquot tangebant eum, sanabantur à quacunque infirmitate. Adhuc modo in Sacramentis virtus humanitatis Christi, & carnis ejus vivificæ quidam actus, gratiam & salutem in nobis operatur. Et sicut hic Leprosus voluntate Christi per verbum & tactum operante, sanitatem est consecutus: sic nos in sacramentis per eandem voluntatem, per verbum Christi sacramentale, ac per manum extensam, & virtutem ejus nos attingentem, sanitatem à lepra animæ consequimur. Unde Sacerdos id indicans, & vices Christi agens, manum extendit, manum imponit, in sacramento penitentia, & alibi, ut manum Christi invisibiliter operantem & tangentem repræsentet. Nulla itaque circumstantia vacua est mysterio in hoc Christi factò: Quinimò varias hæreses hic prævenit & profligat, teste S. Ambr. Volo, dicit Christus propter Pharisæum: Imperas, propter Arium: Tangit propter Manichæum. Nempe tangendo ostendit humanitatem, & carpit veritatem; imperando ostendit divinitatem.

Secunda ratio, Quia sic voluit ostendere se legi non esse obnoxium, quæ prohibebat tangere leprosus, vel cum qui tangeret, habebat immundum. Dominus autem ostendit se ex contractu eorum non pollui, quandoquidem contactu suo illorum tollat immunditiam. Non ergo ipsum respiciebat lex, nec contra legem, sed supra legem operabatur. Non prohibebat lex tangere ad sanandum, sed erat prohibitus tactus, ne inficeretur sanus. Sic prohibebat lex tangere mortuum, alioqui immunditia contraheretur & irregularitas legalis. Hanc tamen non contraxerunt Elias & Elia: dum incubuerunt super puerum mortuum, quem suo tactu potuerunt reddere vivum.

Tertia ratio, Quia sic voluit ostendere quod non horreat fœditatem & putredinem, lepramque contraham, si enim accedamus, & opem ejus imploremus, misertus mox extendit manum suam, sanat & amplectitur nos. Olim conquerebatur Leprosus Naaman de Elia: quod domo non egrederetur, & descenderet ad se, ut locum lepræ tangeret & curaret. Sic enim habes: Putabam quod egrederetur ad me, & stans invocaret nomen Domini Dei sui, & tangeret manu sua locum lepræ. & curaret me. Absit hæc querela à nobis. Vidit Dominus lepram nostram; k k

4. r.

Matth. 6

4. 2.

4. 3.

4. Reg. 5.

stram; & ut sanitatem nobis redderet, descendit de monte caelesti per Incarnationis mysterium, & ad nos venit, lepramque tetigit, manus extendendo. Et cur putas tam studiosè Evangelistae meminerunt extensionis manus dum de Leproso agunt sanato? An non sufficeret dicere; Tetigit eum? An sine manus extensione attentus fieri poterat? Vtique cum emphasi dixerunt; *Extendens manum tetigit*, ut influentem extensione manuum in cruce lepram nostram fugandam, & salvandos omnes credentes. Haec est virtus manuum Christi non dedignantis lepram nostram tangere & curare. Imò verò ut cū curaret, tamquam Leprosus voluit reputari. Nos putavimus eū quasi Leprosū, & percussit à Deo, & humiliatum. Quare exultimatus est Leprosus? Quia quaecumque lex ordinabat antiquitus de Leprosis, quodam modo in Christo locum habent. 1. Leprosi caritate vilissima habebatur & abjectissima, quid Christo abjectius de quo dicitur: *Non erat ei aspectus, neque decor*: Novissimus virorum habitus est. 2. Leprosus extra urbem pellebatur, quasi indignus hominum confortio: ita Christus extra portam eiectus est cum improperio, Audi & Psalmista: *Amici mei & proximi mei adversum me appropinquaverunt, & qui iuxta me erant, de longè steterunt* Hebraei legunt: *Ex adverso plaga mea*, & sanctus Hieronymus venit: *Quasi contra lepram meam steterunt*. 3. Leprosus habebat vestes dissutas, sic & Christus carnem undique dissutam, quae erat vestis divinitatis ejus: habuit & exteriores vestes à militibus dissutas, 4. si Leprosus habebat caput nudum; nudo & ipse capite fuit spinis coronatus. 5. si Leprosus habebat os veste contextum: sic de Christo legimus apud Prophetam: *Quia abscondisti vultus ejus: & non aperies os suum*. An non ergo per omnia Leproso similis factus est, ut peccatorum nostrorum foetidam lepram tolleret & mundaret? Vtique suscepit in se lepram, extendit manus pro ea sananda, tetigit & fugavit, imò sanguine suo eam emundavit. Et quotidie adhuc tangit & curat, sanguinemque suum applicat, si modo accedamus eum: fide ad eum, & dicamus: *Dominus si vis potes me mundare*.

Isa. 53.

Leges leprosum in Christo observata.

Heb. 13.

Psal. 37.

Isa. 53.

Ps. 41.

Surinus 1. 1. 17.

Quarta ratio: Voluit tangere, ut doceret lepram corporis non esse abominandam, sed solam animae lepram. Insinuat ergo leprosus & alias miserabiles personas, turpi licet ægritudine deformes, non esse deserendas, sed illis ministrandum esse, operumque ferendam pro modulo & facultate posse. Christum imitati sunt multi sancti, tam viri, quam mulieres, eligentes ministrare leprosis, ut meritiæ victoriae sui ipsius consequeretur, & charitatis præmium. Et quam sibi id gratum foret, sapè Deus etiam miraculis ostendit. Paucos ex illis hic propono, ut ad charitatem erga ægros nos accendant. 1. In vita S. Basilii legimus de quodam Anastasio, qui cum uxore quadraginta annis servarat virginitatem, quod in Domino sua Leprosus in conclavi clam aleret, & cum uxore eis ministraret: adeo verò plenus erat lepra, ut vox ei per eam admireretur S. Basilii noverat secretum illud Dei revelatione: ideoque veniens cubiculum volebat ingredi. Negabat ei Anastasius ingressum, dicens locum non esse aptum; interim Basilii verbo spontè aperta est janua. Voluit vero Vir sanctus una nocte apud eum pernoctare, sicque ejus oratione Leprosus sanatus est. 2. S. Elzevirius Comes Ariani valde misericors erat erga leprosos, eorum lavabat pedes, osculabatur, cibo, potu, elemosynis eos reficiebat. Abierat quodam die venatum cum multis à familia, illos vero omnes justitè antecedere, milite solum uno cum tonsore revertito. Cum his ad domicilium leproforum divertit, ubi fex horrida lepra percussis jacebant, etnebantur excelsa & absumpta labia, ita ut dentes etiam paterent, & exciderent. Eos interim humanissime salutans, salutis simul adhortationes proponebat. Cumque omnes singulatim peramenter osculatus esset, ecce repente curantur omnes, domusque suavissimo odore repleta est. Atque ipse data eis elemosyna recessit, sed eo abeunte igneus quidam radius & capite ejus emergere visus est, qui semper cum recedente longius tendebatur: attingensque leproforum domum, spatium omne quod inter illum & domum intererat, mira luce perfundeat. Nec prius disparuit radius, quam ad suam familiam pertigisset. Leprosi porò ab eo curati, relicto hospitali, inter sanos habitaverunt. Sic Christus qui potentiam habuit leprosus sanandi tangendo, suis electis eandem communicavit, ut sanarent etiam osculando. Ob mentura victoriae quam de se ipsis referebant, cum natura horreat osculum leproforum, hoc eos favore dignatus est Dominus. 3. Audi & aliud nostrò Evangelio conforme. Cum S. Daniel Stylites Constantiopolim proficisceretur, quidam leprosus ad eum in via accedens emisit vocem quam olim hic noster leprosus ad Christum: *Servus Dei si vis, potes me mundare*. Haec solum differentia fuit, quod iste servum Dei vocabat, & rogabat ut curationem assequeretur; hic vero Filium Dei, quem etiam Dominum vocat. Respondet S. Stylites: *Quid tibi vis, quod eo velito qui Surinus 13 potest curare, accessisti hominem similem tuis postulantibus Decemb. ab eo qui ejus vires superant: Si tamen creda non viliu Baron. solum, sed etiam ejus ministros posse hanc curare, sicut tom. 6. quoque vobis per nos sanatio* Cum ille id confiteretur n. 476. & instaret, vir sanctus fidei intuentis fervorem, misericordia motus significavit his qui se sequebantur, ut manus in caelum tollerent, & Deum lacrymis placarent. Iubet mox ipse ut in mari corpus laveret, (erat autem mari proximus), & statim rediit totus sanus coram iis qui virum sanctum comitabantur. Admirabantur hi gratiam, & Dei potentiam, gloriabanturque eum non solum in se, sed

Diversi sancti leprosis in servitio

Surinus tom. 5. in vita ejus.

Surinus 13 Decemb. Baron. tom. 6. n. 476.

& in Sandis suis admirabilem. Oculi omnium in hunc leprosum cum admiratione conversi erant, illius fidem collaudando. Atque ut huius rei plures forent testes, in Dei templum venientes virum illum in suggestu statuunt, facientes sicut Zachæus: nam illi persuasit fides, ut ascenderet sycomotorum, his similis persuasit fervor spiritus, ut in alto staturerent hunc qui curatus fuerat.

4. Audi etiam quod de S. Francisco refert S. Bonaventura; Sub vitæ finem dicebat ipse: *Incipiamus fratres servare Deo nostro, quia usque nunc parum proficimus. Flagrabat desiderio magno ad humilitatem redire privoritia, ut leprosi sicut à principio ministraret, corpusque jam præ labore collapsum revocaret ad pristinum servitium.* Hæc S. Bonavent. cap. 14. vitæ ejus.

Initatus cum fuit S. Ludovicus Episcop. Tholos. Ord. Minorum, qui cum esset 18. Annorum, Barcelonæ omnes leprosos in die Jovis sancto congregans, eis lavit pedes, & cibos propria manu ministravit. Inter eos autem sublimis statura leprosus horribilis apparuit, qui omnibus nauseam horribili sua lepra movebat. At ipse diligentius hunc lavit, & toto prandio specialiter ei ministravit. Sequenti die cum hic leprosus requireretur, nusquam potuit reperiri. Uade existimatum est Christum hac figura ei apparuisse, & præsentia sua servum suum Ludovicum dignatum fuisse. Ribadeneira 19. Augusti.

5. Non etiam desunt mulieres leproforum ministerio celebres. Inter has B. Maria Ogniacensis, quæ mira charitate leproforum curam suscipiebat, teste Jacobo Vitriaco l. 2. vitæ ejus. Item Rade-gundis Regina, quæ eis lavabat manus & ulcera, & postmodum eos osculabatur; & citò reficiebat, teste Fortunato l. 1. vitæ ejus cap. 9. Idem testatur S. Hieronymus de Fabiola Nobili Romana epist. 39. ad oceanum. Idem & de Placilla Theodosii Imp. uxore refert Theodoretus l. 5. hist. c. 18.

Ut præcepit Christus nemini dicere, varias rationes adferunt sancti Patres.

Primo, S. Chrysostr. in Matth. Hom. 26 hanc rationem affert. *Mandavit leprosum, & iussit nulli hæc fieri, docens quam esset alienus ab auro gloria, & poma jactantia. Et certe advertat quod illa non esset incitatus, & tamen quantum in ipso est, facit ostentare quod fecerat. Nempe in hoc nobis dare voluit exemplum, ut cum aliquid boni gerimus, quoad possumus à mercede laudis humane abstineamus. Sic opus sit in publico, ut mentio maneat in occulto, ut & de bono opere proximo præbeamus exemplum, & tamen per instantiam qua soli Deo placere quærimus semper operamur in secretis,* inquit S. Greg.

Secundo, S. Hieronymus putat rationem fuisse cur dixerit leproso; *Nemini dicere, quia ipsamet sanitas corporis miraculum satis prædicat: nec oportet erat verbis in miraculo manifeste. Non erat necesse sermonem hæc de refaceret; quandoquidem omnes sanum videbant, quem leprosum viderant.* Unde Victor. Antioch. Marc. 1. huic accedens sententia ait. *Nemini dixeris, non indigeo tua prædicatione. si enim morbus quo laborabas, me non prædica veris, mendacitas tua nulla erit.* Discere & nos hic possumus, quod potius opere quam ore dona nostra jactanda sint. Loquantur opera nostra de nobis, nostro sermone non est opus.

Tertio, Auctor operis imp. sub nomine Chrysostr. putat non fuisse præceptum ut nemini unquam diceret antequam se sacerdotibus fitteret; *ne forte si ante alicui ministraret, de verbo in verbum audirent sacerdotes, & occasionem habentes lepra, ob odium Christi expellerent eum de populo quasi leprosum, non recipientes mundam.* Sic illè. Sed videtur Christus huic leproso idem præcepisse quod cæcis duobus *Committatur est eis Jesus dicens, Videte ne quis sciat.* Similiter præcepit parentibus post suscitatum Archisynagogi filium ne alicui dicerent. Unde acc illi, nec hic prævaricatus est dicendo, quia satis intellexerunt illi scire & hic leprosum, mentem Christi ad nostrum exemplum sic loquentis, nec tamen absolute obligantis. Oportet nempe eum qui beneficium confert modeste causa præcipere silentium; eos vero in quos collatum est, illud propter gratitudinem prædicare.

Sed cur præcepit Christus, ut Sacerdoti se ostenderet leprosus? Dicamus primo id præcepisse ut lex servaretur: nam statuitur ut ad sacerdotem leprosus mandatus adducatur, offeratque munus suum. Mittit ergo eum, ut sit illis in testimonium, quod lepra virtute sua sanatur, etiam legis vult adimplere præceptum. Similique vult eis innoscere hæc via miraculum istud, ut in excusabiles reddantur, si illius doctrinam non recipiant, quam miraculis credebant confirmatam. Ideoque & hæc leprosi missio fit in testimonium illis: in testimonium quidem salutis, si voluerint credere, quod si noluerint, in testimonium damnationis & reprobationis.

Dicamus secundo, Christum misisse leprosum ad Sacerdotes, ut sacerdotio ipse reverentiam exhiberet, & a nobis exhibendam doceret. Christus enim veteris testamenti sacerdotibus semper honorem debitum haberi voluit, propter Deum Patrem suum, cuius ipsi erant ministri: ideoque cum peccata reprehenderet, nunquam Sacerdotes sed Scribas & Phariseos nominatim taxabat. Quod si sacerdotibus antiquis, quorum erat carnis lepram dijudicare, reverentiam voluit exhiberi: quanto magis sacerdotibus novæ legis, qui animæ lepram non solum judicare possunt, sed & perfectè mundare & tollere? In huius rei significationem etiam aliquando pravis sacerdotibus concessit lepram corporis in aliis posse tollere, ut indicaret eorum potestatem erga lepram animæ.

Cur misisset leprosum ad sacerdotem? Dicamus primo id præcepisse ut lex servaretur: nam statuitur ut ad sacerdotem leprosus mandatus adducatur, offeratque munus suum. Mittit ergo eum, ut sit illis in testimonium, quod lepra virtute sua sanatur, etiam legis vult adimplere præceptum. Similique vult eis innoscere hæc via miraculum istud, ut in excusabiles reddantur, si illius doctrinam non recipiant, quam miraculis credebant confirmatam. Ideoque & hæc leprosi missio fit in testimonium illis: in testimonium quidem salutis, si voluerint credere, quod si noluerint, in testimonium damnationis & reprobationis.

Kk 2 Audi

2.

Matth. 9.

Leprosus cur misisset ad sacerdotem. Sacerdoti Levit. 14. 4. 1.

2.

*Turvin-
na l. 2. de
ordin.
Hierar-
chia c. 24*

Audi quod in vitis Patrum refertur; laicus quidam leprosus cum certo nosset Sacerdotem in crimine adulteri deprehensum: adit tamen fidenter eum, cum postero die sacrificaret, ut ex manibus eius sacram synaxim perciperet. Curque eam percipisset, petiit ab eo instanter ut frontem lepra infectam cruce signaret. Mox vero ubi sacerdos id fecisset, lepra tanquam picis squamma excidit, & restitutus est sanitati. Res profecto stupenda, & divini iudicii plena. Etenim ne praberetur locus obprobriationi contra sacerdotes & sacerdotium, iste propter dignitatem honoratam sacerdotii, gratiae sortitus est efficaciam, quia cum fide accelerat. Sciebat nimirum leprosus hic, etiam ad improbos sacerdotes leprosus à Domino missos fuisse, ad sacerdotium honorandum. Sciebat quod per improbos etiam soleat Deus operari. Ideo dicit Sanctus

*Chryso-
stom. 2. m.
2. ad
Tim.*

Chryso. Sacerdotem si despicias, non illum despicias, sed Deum qui illum ordinavit. Siper Asina os, si per scilicet Balaam populi, causa Dei locutus est, multo magis loquitur per sacerdotem plebi sua gratia. Siper Iudam operatus est, si per Caipham, si per Prophetas illos quibus dicturus est: Non novi vos, discedite à me omnes qui operamini iniquitatem, quando me per Sacerdotes à vino ministerio famulantes operatur.

*Edoaria
PP. nu.
de iudi-
cio, 12.
mor.*

Auditerum ex vitis Patrum. Quidam Anachorita PP. nu. 7 eta facellum in loco solitario habebat, ad quod è vico vicino Sacerdos solebat in die Dominica ad celebrandum venire, de cuius manu sacram Eucharistiam percipiebat. Cum autem à quodam inaudisset hic solitarius dictum Presbyterum prave esse conversationis, noluit ultra eum admittere ad celebrandum, nec de eius manu sacram synaxim percipere. Quodam autem die cum in contemplatione esset, audit vocem: Tulerunt homines iudicium meum. Et mox factus in extasi, videre sibi visus est puteum aquae limpidae, rotæ & hydrîa aurea, aureoque sine instructum ad hauriendum. Advenit autem leprosus quidam & hausit aquam limpidissimam. Tunc vox insonuit: Accede & bibes, sicutque extinguit. At ille hærebat, & horrebat; eo quod aquam à Leproso hausitam viderat. Et ecce iterum vox eum increpans, Quid moraris, quid vereris? Aqua optima est, virva & saluberrima; Leprosus si hausit, haud eam tetigit, haud infecit, bibi ergo, nec eam naufragandus despice, aut repelle. Solitarius porro iste è profundo contemplationis ad se rediens, mox intellexit, à se non fuisse despiciendum, aut rejiciendum sacerdotem illum, qui ei aquam vivam de Sacramentorum divino fonte hauriebat, quia licet leprosus foret, & maculatus, vim tamen & efficaciam gratiae haud inficere poterat, aut inane reddere. Itaque sacerdotes pravi quantumlibet in anima leprosi sint, animæ lepra possunt in aliis curare, non propria sed divina virtute; & ideo ob officium & personam, quam gerunt, digni sunt honore.

Dicamus seriò, ideo Christum misisse leprosum;

ad sacerdotem, ut offerret munus in testimonium gratitudinis. Munus enim illud offerrebat ad gratias agendum Deo pro sanitate recuperata. Hic igitur arguendi sunt, qui percipis à Deo beneficiis mox obliviscuntur Dei benefactoris, & vix ullum ei rependant testimonium gratitudinis immo etiam postquam voto se obstrinxerunt, vel non implent, vel in longum tempus differunt, Meminisse deberent scriptum esse: Si votum voveris Domino, non tardabu reddere, quia requirit Dominus Deus tuus illud. Et si moratus fueris tibi reputabitur in peccatum. Hoc & Ethnici voverunt significare, dum dixerunt non recte satisfacere promissis & voto naufragi, qui non suspendit vestes, quas è naufragio tulit templo Nuptun, antequam illas exficcer. Voluerunt enim indicare promptitudinem quam debemus habere, ut Deo vota solvamus, cuius favore è calamitate eruti sumus. Sed quam cheu, fœcordes hæc in re multi inveniuntur, acceptis tamen à Deo notissimis beneficiis! De his sic conqueritur Lactantius l. 2. institutionum: Si morborum pessifera vis incubuit, si alimenta frugibus longa sicca denegavit, si tempestas vis grandis ingruat, ad Deum confugitur. Si ad mentis auri necessitate em quo deatibus, victum precibus expositis, Deum solum obtestatur, per eum novem divinum hominum sibi misericordiam quaerit. Numquam Dei meminerunt, nisi dum in malis sunt. Postquam scicula recesserunt, Deo quem in necessitate imploraverunt, ne quidem gratias agunt. Hæc ipse. Percontur igitur in hoc leproso, dum in fœcibus & percibus, corporis, vel in morbis & periculis animæ divinum percipimus beneficium, in testimonium gratitudinis munus ad Deo altare offerre, vel per sacrificium Eucharisticum mediante sacerdote oblatum, vel per sacrificium laudis & orationis, quod per Sacerdotem Christum semper offerimus Patri; estque illi munus gratum, maxime pro animæ lepra oblatum. Quale autem munus soleret offerre leprosis, dicemus cum agemus de decem leprosis, Dom. 13. post Pentec.

*Gratie
Deo agere
de proba
nespicio
acceptis.*

Deut. 23

Concludo igitur, & ad Christum vota convertito Domine Jesu, tu nosti quam multiplex nos lepra inficit, lepra Naaman lepra superbiae, lepra Ozia lepra praesumptionis, lepra Giezi lepra avaritiae, lepra Mariae sororis Moysis lepra detractionis & invidiae, lepra volatilis & vaga inconstantiae, lepra prurians luxuria. Sed tu Domine, si vis, potes nos mundare; a tua id dependet bonitate à tua voluntate. Impone ergo manum, dic: Volo, & mundabis nos; propterea cum descendisti de monte et emittatis, & carnem sumpsisti, ut nos tangeres & mundares adorantes te, & potentiam tuam agnoscentes. Ubi autem dignatus fueris nos mundare, offeremus munus nostrum, & gratitudinis testimonium, offeremus sacrificium laudis, & in sæcula sæculorum beneficium agnoscemus.

EADDEM